Cyngor Abertawe
Swansea Council

Dinas a Sir Abertawe

Cofnodion Cyfarfod y Pwyllgor Archwilio

Ystafell Bwyllgor 6, Neuadd y Ddinas, Abertawe

Dydd Mawrth, 26 Medi 2017 am 2.00 pm

Yn Bresennol: Bu Mr A M Thomas (Cadeirydd) yn llywyddu.

Y Cynghorydd(wyr)	**Y Cynghorydd(wyr)**	**Y Cynghorydd(wyr)**
C Anderson	T J Hennegan	P R Hood-Williams
O G James	L James	P Jones
M B Lewis	S Pritchard	W G Thomas
L V Walton	T M White	

Swyddogion	
Nick Davies	Prif Archwiliwr
Jeremy Parkhouse	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd
Sandie Richards	Prif Gyfreithiwr
Kelly Small	Pennaeth yr Uned Ariannu a Gwybodaeth
Ben Smith	Swyddog Adran 151
Nick Williams	Prif Swyddog Addysg

Ymddiheuriadau am absenoldeb
Y Cynghorydd(wyr): B Hopkins a/ac J W Jones
Aelodau Cyfetholedig(wyr):

---

31 Datgeliadau o fuddiannau personol a rhagfarnol.

Yn unol â'r Côd Ymddygiad a fabwysiadwyd gan Ddinas a Sir Abertawe, cyhoeddwyd y buddiannau canlynol: -

Y Cynghorydd T J Hennegan – Cofnodion Rhif 36 – Adroddiad Blynyddol ar Archwiliadau Ysgolion 2016/17 a 37 – Ymateb y Prif Swyddog Addysg i'r Adroddiad Blynyddol ar Archwiliadau Ysgolion – Llywodraethwr yn Ysgol Gymunedol Clwyd – personol.

Y Cynghorydd P R Hood-Williams – Cofnodion Rhif 36 – Adroddiad Blynyddol ar Archwiliadau Ysgolion 2016/17 a 37 – Ymateb y Prif Swyddog Addysg i'r Adroddiad Blynyddol ar Archwiliadau Ysgolion – Llywodraethwr AALl yn Ysgolion Cynradd Crwys a Chilâ – personol.

Y Cynghorydd M B Lewis – Cofnod Rhif 35 – Adroddiad SRA 260 Swyddfa Archwilio Cymru 2016/17 – Cronfa Bensiwn – Aelod o Gronfa Bensiwn a Phwyllgor Cronfa Bensiwn Dinas a Sir Abertawe – personol.

Y Cynghorydd W G Thomas – Cofnod Rhif 35 – Adroddiad SRA 260 Swyddfa Archwilio Cymru 2016/17 – Cronfa Bensiwn – Aelod o Gronfa Bensiwn a Phwyllgor Cronfa Bensiwn Dinas a Sir Abertawe – personol.

Y Cynghorydd T M White – Cofnodion rhif 35 – Adroddiad SRA 260 Swyddfa Archwilio Cymru 2016/17 – Cronfa Bensiwn – Cymwynaswr Cronfa Bensiwn Dinas a Sir Abertawe ac Aelod y Bwrdd Pensiwn Lleol, 36 – Adroddiad Blynyddol ar Archwiliadau Ysgolion 2016/17 – Ymateb y Prif Swyddog Addysg i'r Adroddiad Blynyddol ar Archwiliadau Ysgolion – Llywodraethwr Ysgol – personol.

32 Cofnodion.

Penderfynwyd cymeradwyo cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Archwilio fel cofnod cywir, yn amodol ar y diwygiadau canlynol: -

Ychwanegu'r Cynghorydd P Jones at y rhestr o ymddiheuriadau.

Cofnod Rhif 28 – Ail baragraff – Mae angen diwygio'r frawddeg fel ei bod yn dweud – 'Nodwyd y byddai Llythyrau Sylwadau'n cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Archwilio yn gynharach yn y dyfodol.'

33 Hyfforddiant Archwilio Allanol - Swyddfa Archwilio Cymru.

Rhoddodd Geraint Norman a David Williams, Swyddfa Archwilio Cymru, gyflwyniad hyfforddi manwl ac addysgiadol am rôl Swyddfa Archwilio Cymru a'r Pwyllgor Archwilio.

Roedd y manylion a ddarparwyd yn y cyflwyniad yn cynnwys: -

- Cyflwyniad – Pwy ydym ni?
- Swyddfa Archwilio Cymru – gwaith Swyddfa Archwilio Cymru a'i rôl
- Yr archwiliad ariannol
- Allbynnau Swyddfa Archwilio Cymru
- Ein perthynas â'r Archwiliad Mewnol
- Archwiliad o Berfformiad (Mesur Llywodraeth Leol)
- Archwiliad Allanol a'r Pwyllgor Archwilio

Diolchodd y Cadeirydd i gynrychiolwyr Swyddfa Archwilio Cymru am ddarparu'r hyfforddiant a nododd mai'r her oedd adeiladu ar yr hyn a gyflawnwyd yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

34 Adroddiad SRA 260 Swyddfa Archwilio Cymru 2016/17 - Dinas a Sir Abertawe.

Cyflwynodd Geraint Norman, Swyddfa Archwilio Cymru, Adroddiad SRA 260 2016/17 – Dinas a Sir Abertawe. Nododd yr adroddiad faterion i'w hystyried, gan gynnwys materion yn codi o archwiliad cyfriflenni ariannol y cyngor ar gyfer 2016-17 yr oedd angen adrodd amdanynt dan SRA 260.

Ychwanegwyd bod yr archwilwyr wedi derbyn y datganiadau ariannol drafft ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 ar 14 Mehefin 2017, cyn y dyddiad dod i

ben (30 Mehefin 2017) a'u bod bellach wedi cwblhau eu gwaith archwilio. Roedd Swyddfa Archwilio Cymru'n rhoi gwybod am y materion mwy sylweddol a gododd yn yr archwiliad, ac roeddent am eu hystyried cyn cymeradwyo'r datganiadau ariannol. Trafodwyd y materion hyn eisoes â'r Swyddog Adran 151.

Bwriad yr Archwilydd Cyffredinol oedd cyhoeddi adroddiad archwilio anghymwys ar ddatganiadau ariannol 2016-17. Roedd y llythyr cynrychioli terfynol wedi'i gynnwys yn Atodiad 1, darparwyd yr adroddiad archwilio arfaethedig yn Atodiad 2, darparwyd y camddatganiadau wedi'u cywiro yn Atodiad 3 a nodwyd yr argymhellion allweddol a gododd o'r gwaith archwiliad ariannol yn Atodiad 4.

Gofynnodd y pwyllgor gwestiynau ynghylch y canlynol ac ymatebodd Cynrychiolydd Swyddfa Archwilio Cymru/Swyddog Adran 151 iddynt: -

- Yr her o gyflwyno dyddiadau cau'r adroddiadau erbyn diwedd mis Mai yn 2021 a'r angen i gyflwyno mwy o amcangyfrifon/rhagdybiaethau yn y broses;
- Mwy o risg a phwysau ar adnoddau oherwydd terfynau amser caeth a'r her o ran rheoli;
- Y broses o ddilysu'r cyfrifon;
- Rhoi cyfrif am gyfalaf, yn benodol prisiadau adeiladu a thir.

Penderfynwyd nodi cynnwys yr adroddiad.

35 Adroddiad SRA 260 Swyddfa Archwilio Cymru 2016/17 - Cronfa Bensiwn.

Cyflwynodd David Williams, Swyddfa Archwilio Cymru, adroddiad a oedd yn nodi materion i'w hystyried a oedd yn codi o archwiliad cyfriflenni ariannol y Gronfa Bensiwn ar gyfer 2016/17 yr oedd angen adrodd amdanynt dan SRA 260.

Cyfanswm yr asedau gros a reolir gan y Gronfa Bensiwn yw £1.8 biliwn. Barnwyd bod lefelau meintiol camddatganiadau'r Gronfa Bensiwn gwerth £18.6 miliwn. Amlinellodd yr adroddiad y materion sy'n codi ar ôl archwilio cyfriflenni ariannol y Gronfa Bensiwn ar gyfer 2016-17.

Derbyniwyd y cyfriflenni ariannol drafft ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 ar 6 Mehefin 2017, cyn y dyddiad cau ar 30 Mehefin 2017. Roedd Swyddfa Archwilio Cymru'n adrodd am y materion mwy sylweddol a gododd o'r archwiliad, ac roeddent o'r farn bod angen ystyried y rhain cyn cymeradwyo'r datganiadau ariannol. Trafodwyd y materion hyn eisoes â Swyddog Adran 151.

Bwriad yr Archwilydd Cyffredinol oedd cyflwyno adroddiad archwiliad anghymwys am y cyfriflenni ariannol wedi i'r awdurdod ddarparu llythyr cynrychioliadau sy'n seiliedig ar yr hyn a nodwyd yn Atodiad 1.

Nodwyd yr adroddiad archwilio arfaethedig yn Atodiad 2. Roedd y Gronfa Bensiwn wedi'i chynnwys ym mhrif gyfriflenni ariannol y cyngor ac felly'r ymateb a gyflwynwyd oedd yr un a gynigiwyd ar gyfer cynnwys prif gyfriflenni ariannol y cyngor yn y Gronfa Bensiwn.

Amlinellwyd na nodwyd unrhyw gamddatganiadau yn y cyfriflenni ariannol a oedd yn dal i fod yn ddiffygiol. Roedd nifer o gamddatganiadau a oedd wedi'u cywiro gan reolwyr ond roedd yr archwilwyr o'r farn y dylid tynnu ein sylw atynt oherwydd eu perthnasedd i gyfrifoldebau'r awdurdod lleol dros y broses adrodd ariannol. Nodwyd y rhain gyda'r esboniadau yn Atodiad 3. Ni chafodd y diwygiadau hyn unrhyw effaith ar Gyfrif y Gronfa ond cynyddodd gwerth y buddsoddiadau yng Nghyfriflen yr Asedau Net £2.3 miliwn. Roedd hefyd nifer o ddiwygiadau cyflwyniadol eraill a wnaed i'r cyfriflenni ariannol drafft a gododd o'r archwiliad. Adroddwyd hefyd am faterion sylweddol eraill a gododd o'r archwiliad.

Amlinellwyd yr argymhellion allweddol a gododd o'r archwiliad ariannol yn Atodiad 4. Roedd y rheolwyr wedi ymateb iddynt a byddai cynnydd yn cael ei wirio yn ystod archwiliad y flwyddyn nesaf. Lle'r oedd unrhyw gamau gweithredu heb eu cyflawni, byddai'r archwilwyr yn parhau i fonitro cynnydd a'i gynnwys yn adroddiad y flwyddyn nesaf.

Gofynnodd y pwyllgor gwestiynau mewn perthynas â'r canlynol, ac ymatebodd Cynrychiolydd Swyddfa Archwilio Cymru/Swyddog Adran 151 iddynt: -

- Amcangyfrifon o ecwiti preifat;
- Gwybodaeth a dderbyniwyd gan gyrff a ganiateir mewn modd cywir ac amserol;
- Cynnydd mewn aelodaeth y Gronfa Bensiwn.

Penderfynwyd nodi cynnwys yr adroddiad.

36 Adroddiad Blynyddol Archwiliadau Ysgolion 2016/2017.

Darparodd y Prif Archwiliwr a oedd yn cyflwyno'r adroddiad grynodeb o'r archwiliadau ar ysgolion a wnaed gan yr Is-adran Archwilio Mewnol yn ystod 2016/17 a nododd rai materion cyffredinol a gododd yn ystod yr archwiliadau.

Amlinellwyd y cynhelir archwiliad ym mhob ysgol gynradd, uwchradd ac arbennig yn Abertawe bob 3 blynedd. Roedd rhaglen archwilio safonol ar gael ar gyfer pob sector ysgol.

Am nifer o flynyddoedd paratowyd adroddiad a oedd yn trafod yr archwiliadau a wnaed ar ysgolion bob blwyddyn gan y Prif Swyddog Addysg a'r Pwyllgor Archwilio. Roedd yr adroddiad hefyd yn nodi'r materion cyffredinol a ganfuwyd yn ystod yr archwiliadau.

Atodwyd yr Adroddiad Blynyddol ar Archwiliadau Ysgolion 2016/17 yn Atodiad 1.

Gofynnodd y pwyllgor nifer o gwestiynau i'r Prif Archwiliwr, y Prif Swyddog Addysg a Phennaeth yr Uned Ariannu a Gwybodaeth, ac ymatebwyd iddynt yn briodol. Roedd y trafodaethau'n ymwneud â'r canlynol: -

- Gweithdrefnau archwiliad yn sgil darparu argymhellion i benaethiaid a sicrhau bod cadeirydd y llywodraethwyr, cyrff llywodraethu a'r Prif Swyddog Addysg yn derbyn yr adroddiad terfynol;

- Sicrhau bod y broses sydd ar waith yn ddigon cadarn i fynd i'r afael ag unrhyw faterion sydd heb eu datrys a chwblhau'r materion hyn.
- Cyflwyno cofnodion y Corff Llywodraethu i'r Uned Cefnogi Ysgolion mewn modd amserol;
- Pwysigrwydd nodi bod y rhan fwyaf o ysgolion yn darparu gwasanaeth da a bod barn archwilio cymedrol yn brin iawn;
- Ymweliadau dilynol i ysgolion sy'n derbyn dyfarniadau cymedrol;
- Trosolwg manylach mewn perthynas ag arian answyddogol gan gynnwys rhoddion gan rieni i ysgolion;
- Annog y cynnydd a wnaed mewn perthynas â holiaduron hunanasesu ysgolion, cyflwyno ymagwedd archwilio newydd i ysgolion cynradd ac arbennig yn llwyddiannus, a'r adborth cadarnhaol a gafwyd gan ysgolion ynglŷn â'r ymagwedd newydd;
- Sicrhau bod yr ymagwedd newydd yr un mor effeithiol â'r ymagwedd ddiwethaf, a dangos tystiolaeth o hyn yn yr adroddiad y flwyddyn nesaf;
- Craffu ar ysgolion trwy ymweliadau gan yr Ymgynghorwyr Herio;
- Cyflwyno dyddiadau cau ar ffurflenni i sicrhau eu bod yn cydymffurfio ac yn dychwelyd eu holiaduron yn brydlon;
- Taliadau ysgol mewn perthynas â Chytundeb Lefel Gwasanaeth y Gwasanaeth Caffael (CLG) a nifer yr ysgolion sydd wedi tynnu'n ôl o'r CLG;
- Materion caffael, gan amlinellu'n benodol y risgiau a'r gweithdrefnau i'w dilyn;
- Darparu hyfforddiant caffael ychwanegol i benaethiaid/staff gweinyddol a'r cynnig i wneud yr hyfforddiant yn orfodol;
- Defnydd effeithiol o Swyddog Caffael Ysgolion dynodedig yr awdurdod.
- Y gwahaniaeth rhwng ysgolion a chyllideb/gweithdrefnau arferol y cyngor mewn perthynas â mynediad i'r rhestr gymeradwy o gyflenwyr a chael mynediad i gontractwyr y cyngor ar gyfer gwasanaethau e.e. gwasanaethau glanhau ffenestri;
- Yr angen i oresgyn problemau caffael mewn ysgolion ac osgoi materion rhag gwaethygu;
- Symiau sylweddol o arian yng nghyfrifon banc nifer bach o ysgolion;
- Sicrhau bod yr holl blant cymwys yn hawlio prydau ysgol am ddim a chyflwyno'r system hawlio newydd trwy fudd-daliadau;
- Rhoi system talu ar-lein ar waith er mwyn gallu talu am brydau ysgol ar-lein o fis Medi 2017 (sQuid) a dylai hyn leihau'r anghysondebau bach a gafwyd yn yr archwiliad yn sylweddol.

Nododd y Prif Swyddog Addysg y byddai'n cyflwyno'r adroddiad i'r Fforwm Cyllideb Ysgolion i'w drafod.

Penderfynwyd nodi cynnwys yr adroddiad.

37 Adroddiad Olrhain Camau Gweithredu'r Pwyllgor Archwilio. (Er Gwybodaeth)

Darparwyd Adroddiad Olrhain Gweithredu'r Pwyllgor Archwilio er gwybodaeth.

38 Cynllun Gwaith y Pwyllgor Archwilio. (Er Gwybodaeth)

Cyflwynwyd Cynllun Gwaith y Pwyllgor Archwilio er gwybodaeth.

Daeth y cyfarfod I ben am 4.10 pm

Cadeirydd